

Mannvirkjagerð á tímamótum

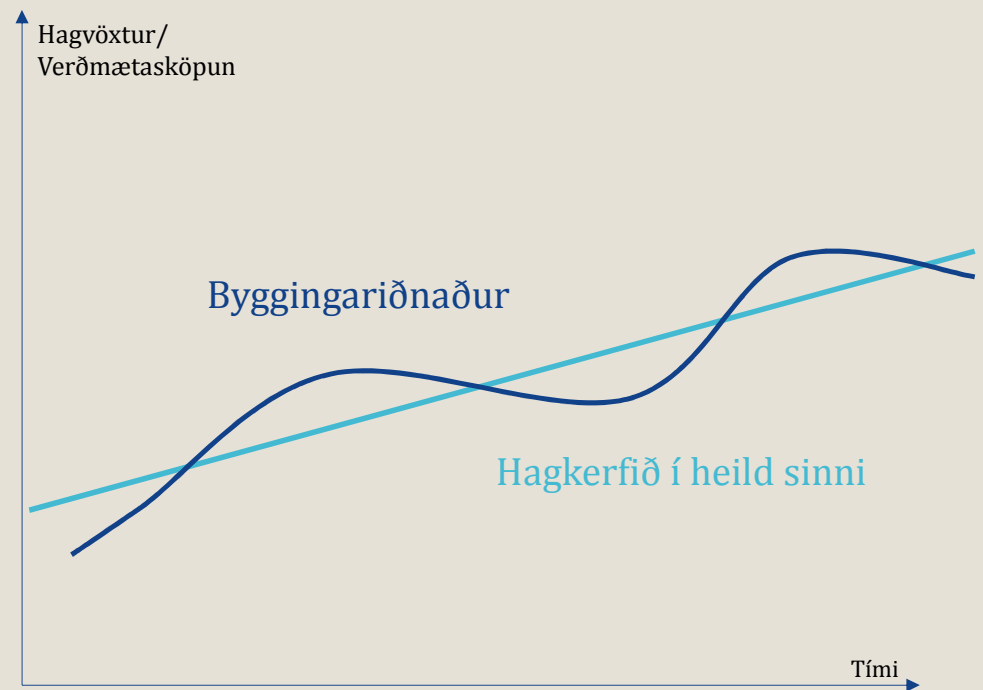
Bjarni Már Gylfason, hagfræðingur SI

Samtök iðnaðarins
www.si.is

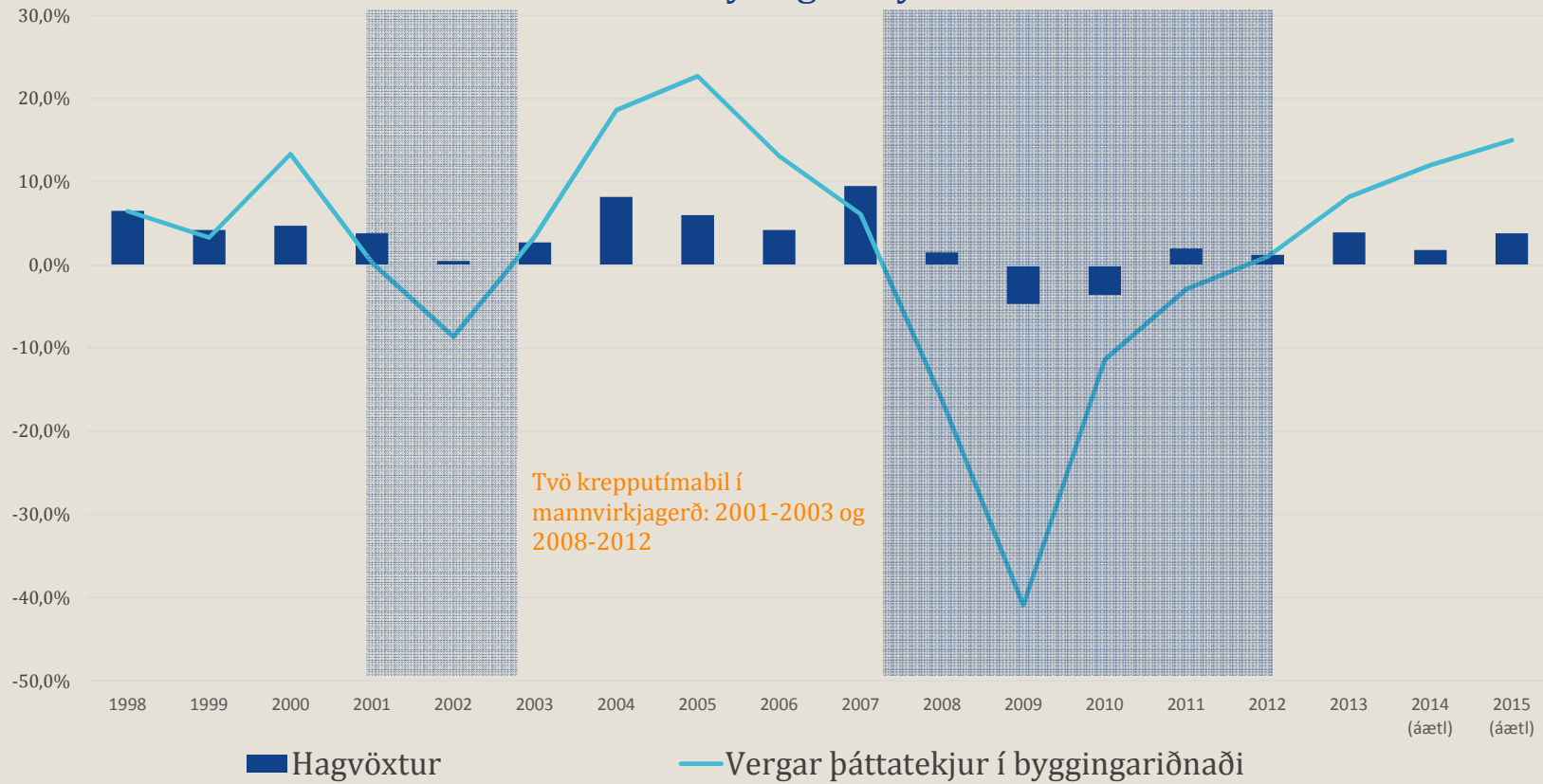

Eðli byggingariðnaðar og mannvirkjagerðar

- Miklar sveiflur hafa alltaf einkennt byggingaiðnað og mannvirkjagerð
- Í ofanálag eru efnahagssveiflur á Íslandi meiri en gengur og gerist
- Greinin dregst mun hraðar saman en hagkerfið í heild sinni og en tekur oftast hraðar við sér líka
- Ekki séríslenskt fyrirbrigði – einkennir byggingariðnað allstaðar

Hagvöxtur og verðmætasköpun í mannvirkjagerð 1998-2015 Raunbreyting frá fyrra ári

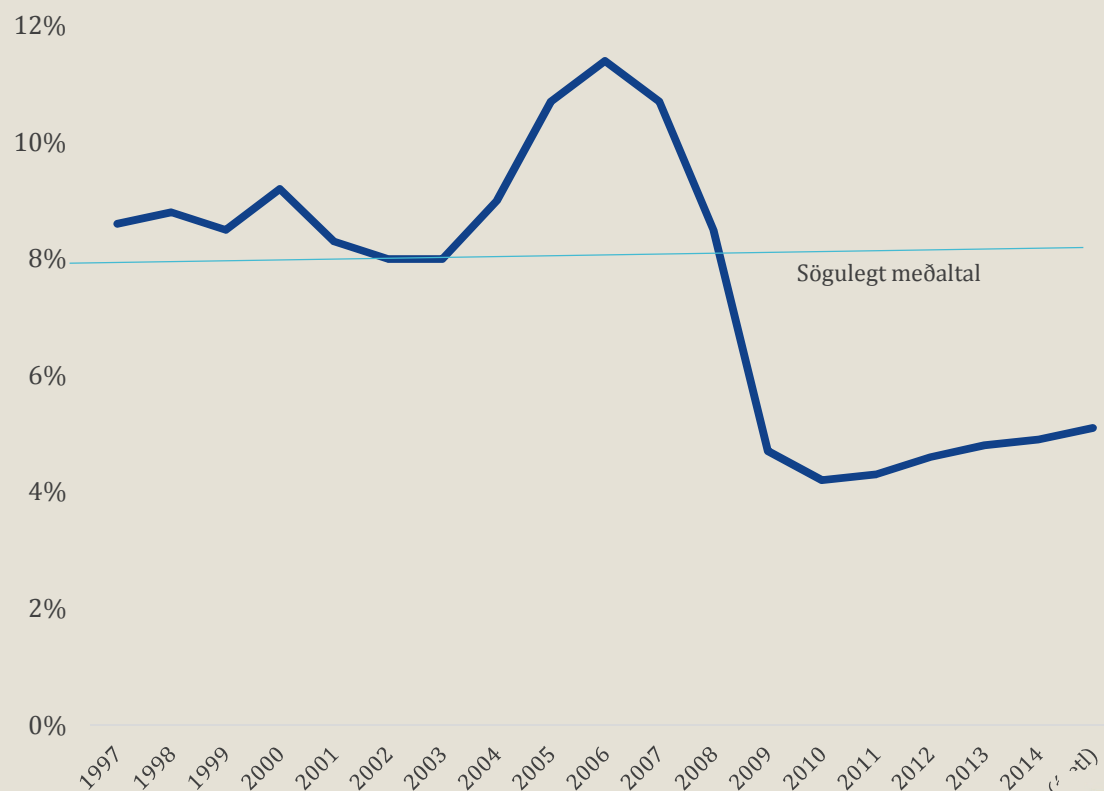

Heimild: Hagstofa Íslands

- Byggingariðnaður og mannvirkjagerð hefur jafnan lagt til um 8% af landsframleiðslu. Fór óvenju hátt á árunum fyrir hrun
- Þýðir að um 8% af launum, hagnaði og vöxtum í íslenska hagkerfinu verður til í í mannvirkjagerð
- Eðlilegt að þetta hlutfall lækki smám saman með tímanum eftir því sem þjóðin eldist og þróast
- Þrátt fyrir góðan hagvöxt síðustu 3-4 ár hefur þetta hlutfall ekki vaxið og þokast nálægt í átt að langtímameðaltali

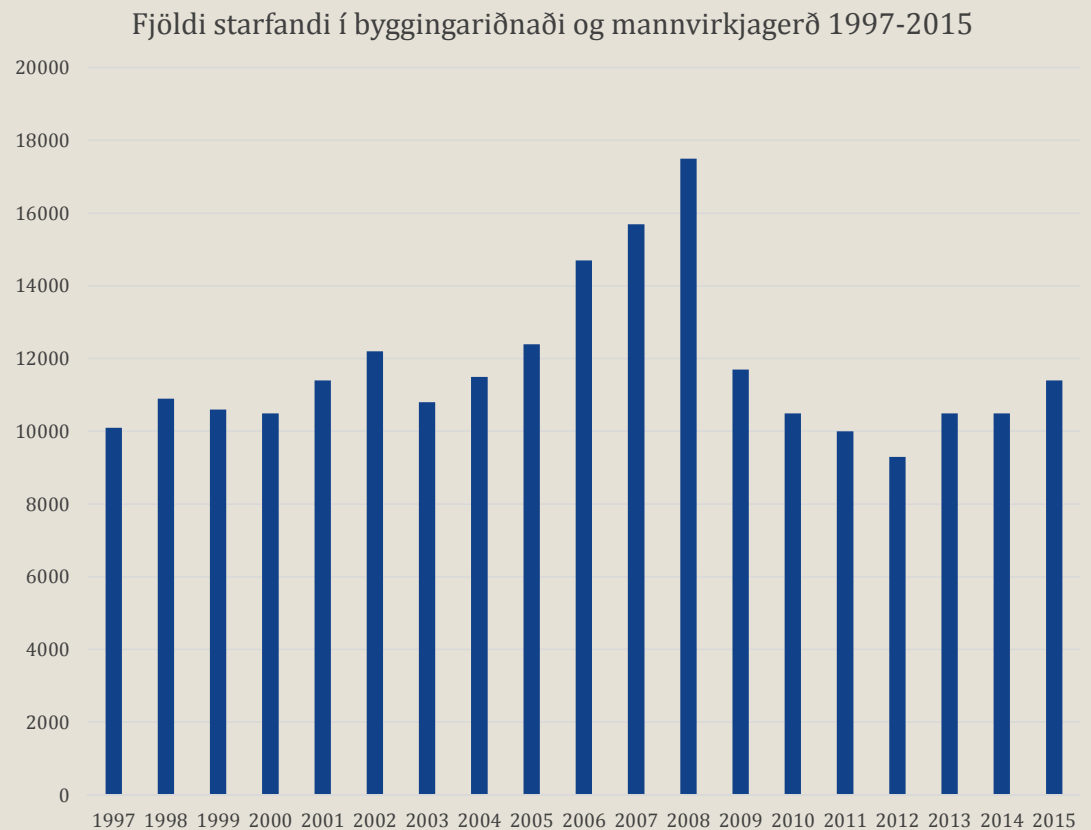
Hlutfur byggingariðnaðar í landsframleiðslu 1997-2015

Heimild: Hagstofa Íslands

- Fjöldi starfandi í greininni ætti að spegla nokkuð vel hvað er að gerast
- Starfsmannafjöldi er hins vegar stöðugari en greinin í heild
- Athyglisvert að botn kreppunnar í mannvirkjagerð náðist ekki fyrr en 2012, nokkru síðar en í hagkerfinu í heild
- Margt sem bendir til að einhver skekkja sé í gögnum Hagstofunnar um fjölda starfandi í byggingariðnaði

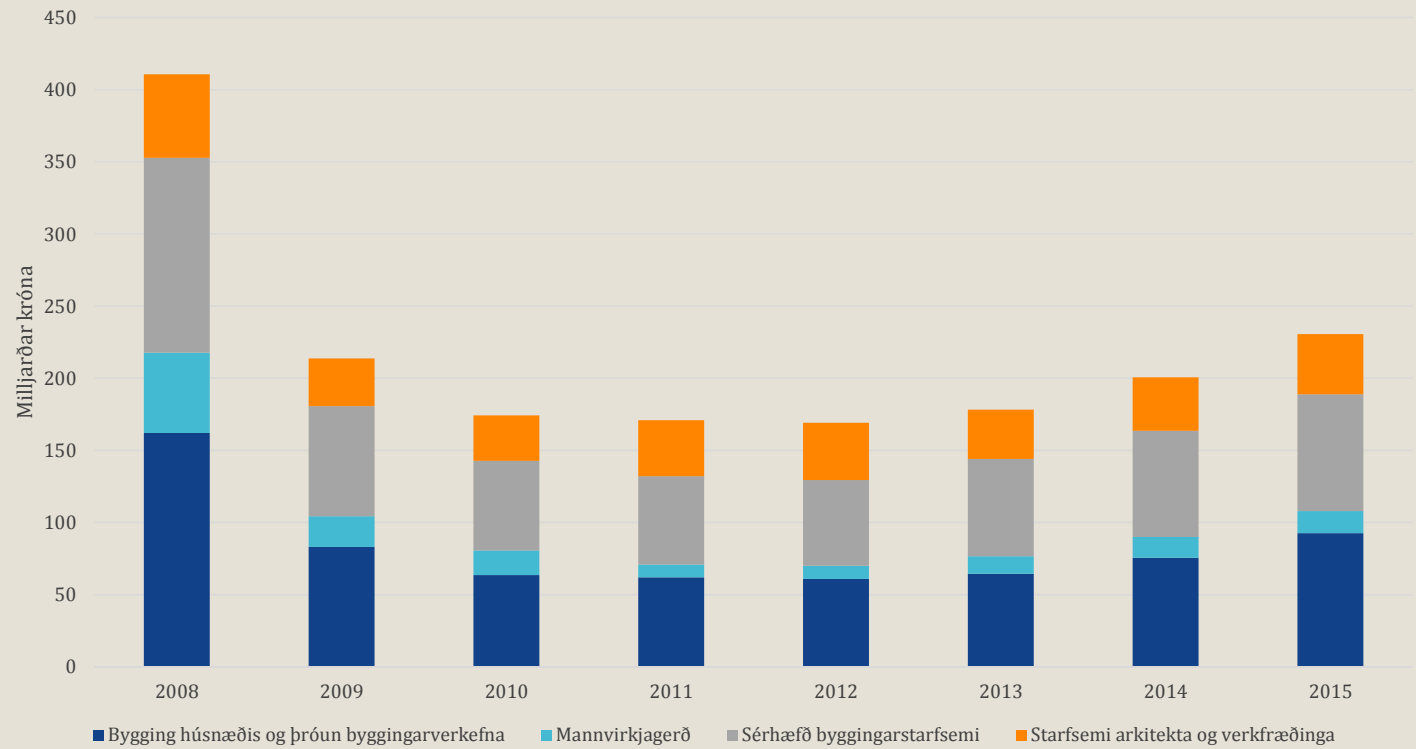

Heimild: Hagstofa Íslands

Afar hæpið að tala um
bólumyndun í
byggingariðnaði

Heildarvelta eftir atvinnugreinum 2008-2015
Fast verðlag ársins 2015

Það vantar eitt púsl

- Fjöldi starfandi er í eðlilegu jafnvægi
- Sögulegt vægi greinarinnar er hins vegar lágt
- Skýringin liggur í því að veigamikill hluti mannvirkjagerðar hefur ekki farið í gang í kjölfar efnahagskreppunnar
- Innviðafjárfestingar

Hvað eru innviðir?

- Byggingariðnaður og mannvirkjagerð er undirstaða og drifkraftur allrar fjárfestingar:
 - Íbúðafjárfestingar
 - Atvinnuvegafjárfestinga
 - Opinberar fjárfestingar (innviðir)
- Uppbygging og þróun innviða leggur grunn að samkeppnishæfni þjóðarinnar
- Traust staða Íslands í samanburði við önnur lönd oft tengd við innviðum en nú eru hættumerki augljós á götum borgarinnar

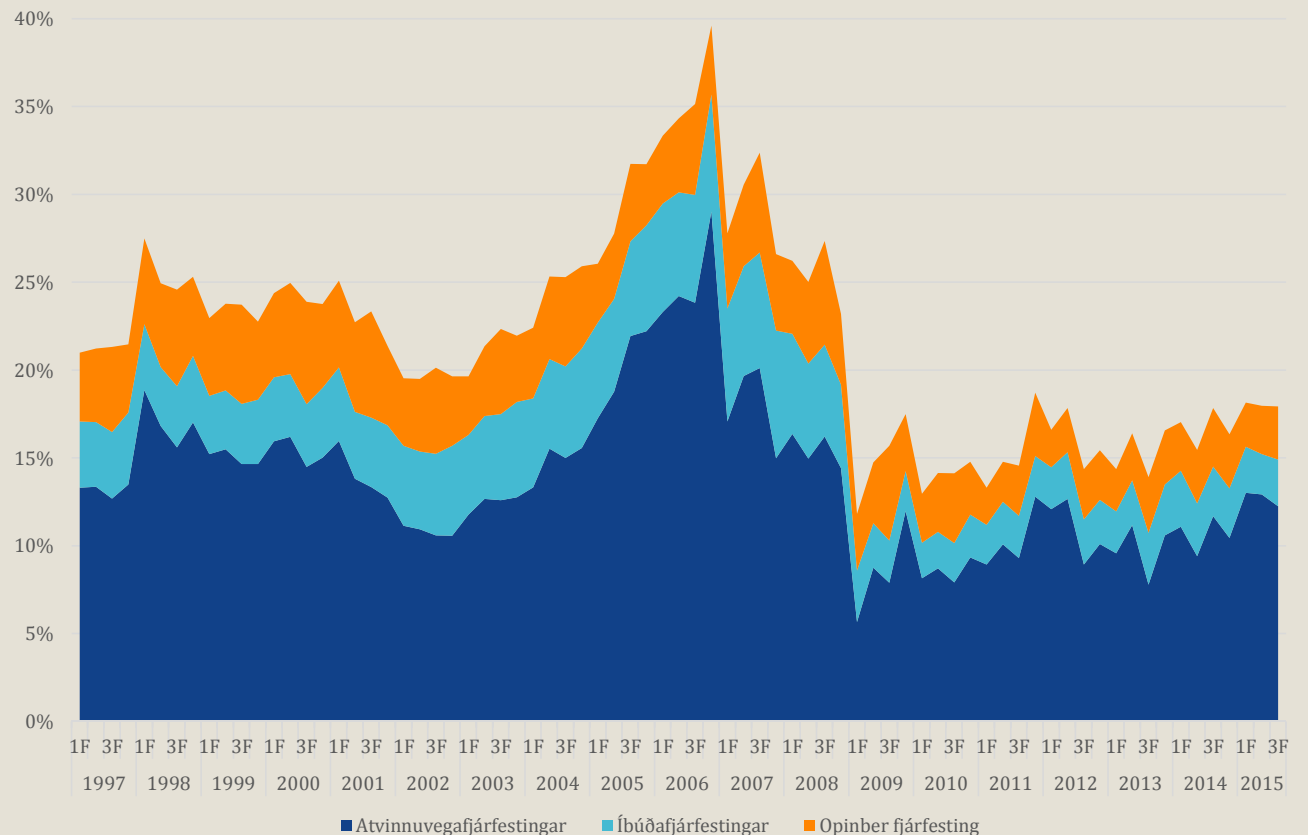

Kunnuglegt?

Meira um innviði og fjárfestingar

- Sögulegt meðaltal fjárfestinga af landsframleiðslu er um 24%
- Síðustu 7 árin hefur fjárfestingastigið verið frá 12-16% af landsframleiðslu en þókast nú nærri 18%-19%
- Fjárfestingastigið er ennþá of lágt, sérstaklega þegar kemur að opinberum fjárfestingum
- Fyrir unga þjóð eins og Ísland þarf fjárfestingastigið vera yfir 20% af landsframleiðslu til að tryggja eðlilegan vöxt í framleiðslugetu
- Uppsöfnuð þörf gæti numið hundruðum milljarða

Fjárfesting sem hlutfall af landsframleiðslu 1997-2015

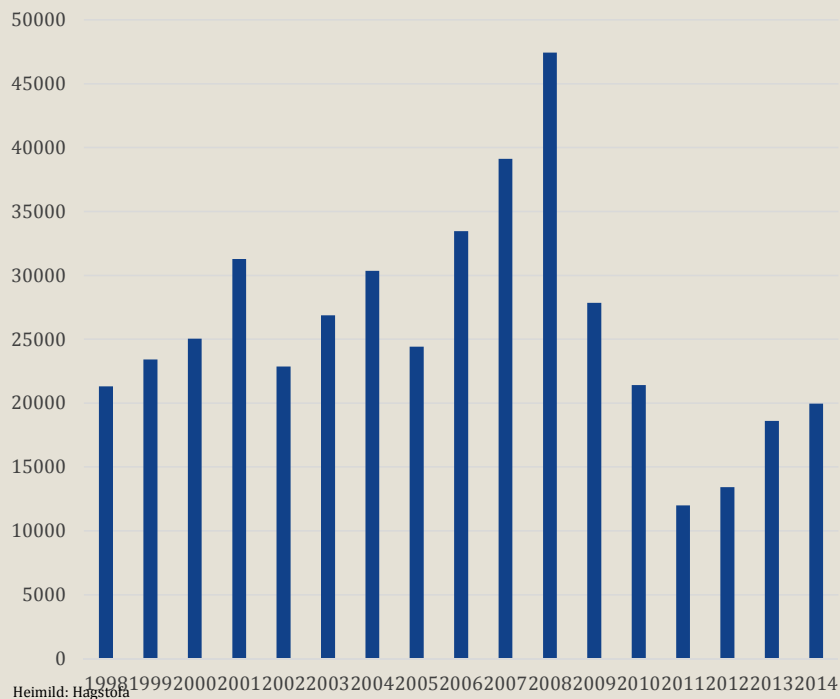
Heimild: Hagstofa Íslands

Framlag innviða á hagkerfið

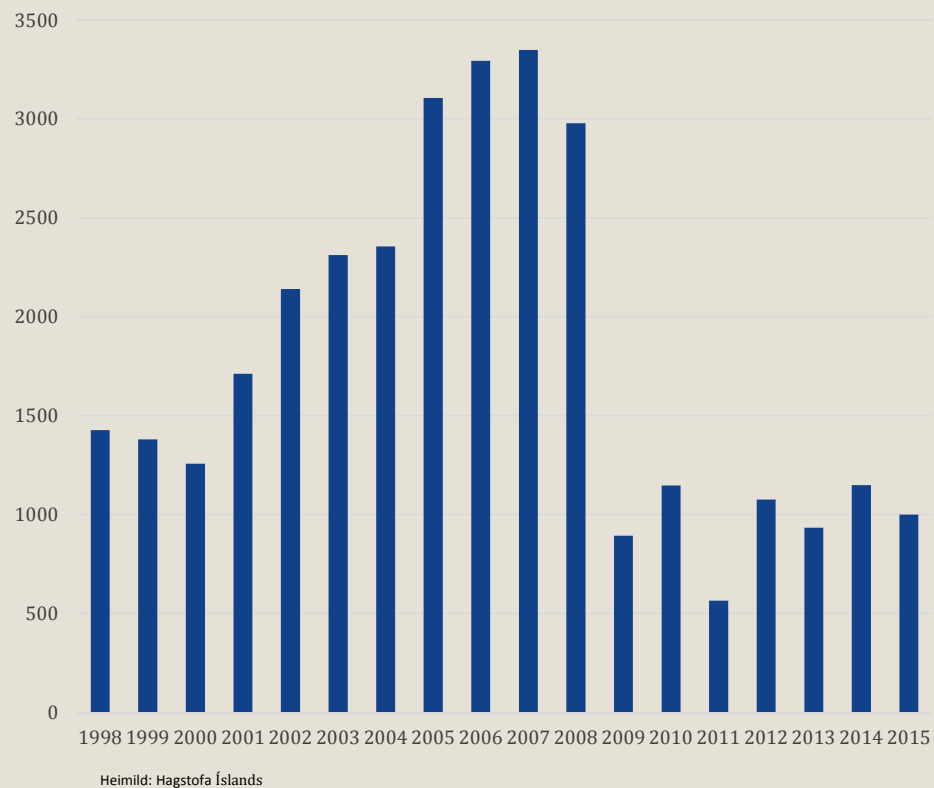
- Uppbygging innviða hefur í grunninn tvíþætt áhrif:
 - Bein skammtímaáhrif – aukin umsvif samhliða framkvæmdum
 - Óbein langtímaáhrif – aukin framleiðni og bætt samkeppnishæfni
- Innviðafjárfestingar styðja við allar aðrar fjárfestingar og uppbyggingu - skortur á innviðum takmarkar gjarnan aðrar fjárfestingar og umsvif:
 - Eru innviðir flöskuháls á ferðaþjónustu?
 - Hindrar raforkuflutningskerfið uppbyggingu iðnaðar á vissum svæðum?
- Innviðafjárfestingar, fjármögnun þeirra og hagstjórn

Vegafjársfesting og íbúðir

Vegafjársfesting 1998-2014 í milljónum króna á föstu verðlagi 2014

Fjöldi fullgerðra íbúða á öllu landinu 1998-2015

Mannvirkjagerð á tímamótum

- Góður gangur í almennum byggingariðnaði
 - Vinnuafslfreka hluta greinarinnar
- Minni umsvif í stórverktöku og innviðum
 - Fjármagnsfreka hluta greinarinnar
- Sameiginlegt hagsmunamál allra að huga að uppbyggingu innviða, undibúningi framkvæmda og fjármögnun þeirra.
 - Ekkert einkamál byggingariðnaðarins